

Notitie

Contactpersoon Jeroen Nagtegaal

Datum 4 september 2015

Kenmerk N001-1229182JNA-kmi-V01

Ecologisch werkprotocol werkzaamheden Harselaar west, Barneveld

Voor u ligt een ecologisch werkprotocol om schade aan beschermde soorten bij de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied Oostvenerweg, Harselaar west Barneveld te voorkomen. Het werkprotocol is een praktische uitwerking van de maatregelen zoals geformuleerd in ondermeer de soortenstandaarden opgesteld door de RVO. Dit ecologische werkprotocol moet op de werklocatie aanwezig zijn en bij alle betrokken partijen bekend zijn. Werkzaamheden moeten conform dit protocol worden uitgevoerd.

1 Planlocatie en leeswijzer

Binnen het plangebied (zie figuur 1) zullen werkzaamheden gaan plaatsvinden om het plangebied geschikt te maken voor bebouwing met een industriële functie. Alle aanwezige beplanting zal worden verwijderd met uitzondering van de zuidelijke strook parallel aan het spoor en tevens vinden grondwerkzaamheden plaats in het gehele plangebied.

Tijdens recent uitgevoerd nader onderzoek (Tauw, 2014) zijn in het plangebied levendbarende hagedis (tabel 2-soort in de Flora- en faunawet), rosse vleermuis, gewone dwergvleermuis en watervleermuis (allen tabel 3-soorten in de Flora- en faunawet) aangetroffen. Daarnaast is het plangebied erg geschikt bevonden voor algemene broedvogels waarmee, bij de uitvoering van werkzaamheden in het vogelbroedseizoen, rekening gehouden dient te worden.

Figuur 1 Ligging plangebied (globaal begrensd door de rode contour).

1.1 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de relevante soorten, waarmee rekening gehouden moet worden, besproken. In hoofdstuk 3 worden de mogelijke effecten kort beschreven. De te treffen maatregelen, inclusief werkwijze en planning, worden beschreven in hoofdstuk 4. Indien er calamiteiten optreden, is hoofdstuk 5 aan de orde. In de hoofdstukken 6 en 7 zijn contactgegevens van de betrokkenen genoteerd. Hoofdstuk 8 benoemt de gebruikte bronnen.

2 Beschermde soorten

2.1 Levendbarende hagedis

Er heeft nader onderzoek naar het voorkomen van levendbarende hagedis plaatsgevonden (Tauw, 2014). Tijdens het nader onderzoek is de levendbarende hagedis in het plangebied aangetroffen. De groenstrook langs het spoor is van belang als voortplantingshabitat en migratieroute (zie figuur 2.1, gele contour). Hierbij is het deel aan beide kanten van het wandelpad langs het spoor, de bomenrand langs het spoor en een deel van de opgaande begroeiing van belang. De rest van het plangebied is uitsluitend van belang als winterhabitat. In de omgeving van het plangebied blijft voldoende winterhabitat aanwezig. Voor het behoud van het leefgebied dient de strook langs het spoor behouden te blijven.

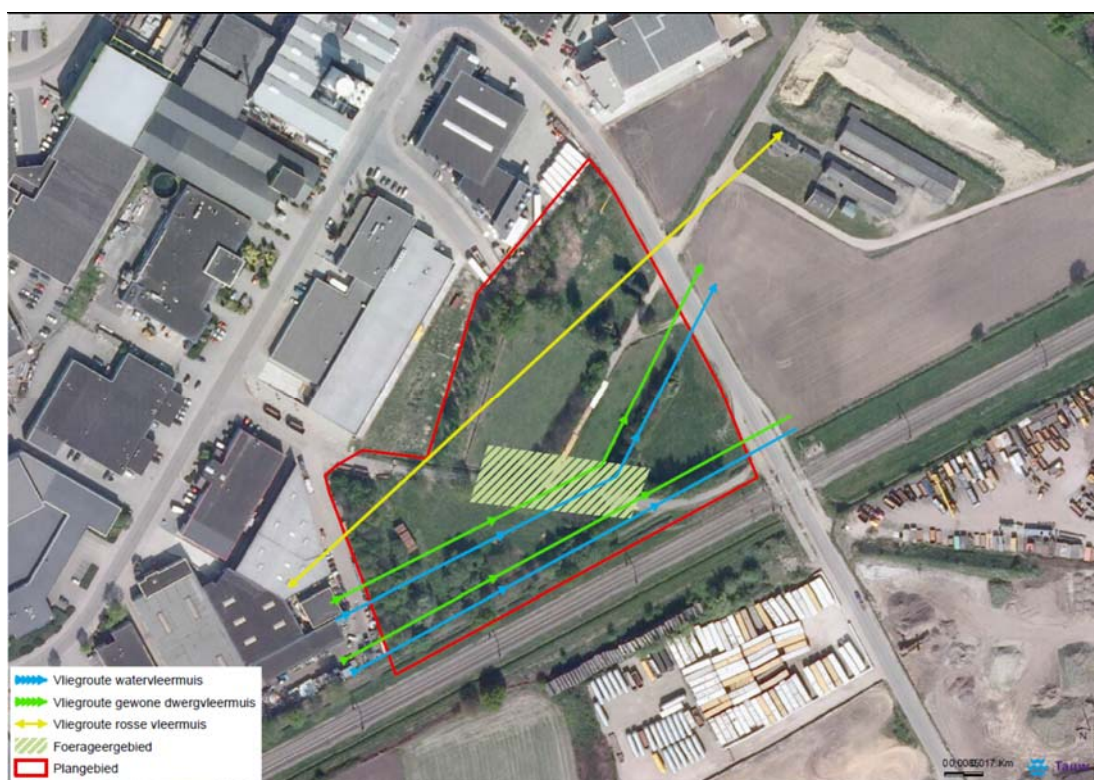

Figuur 2.1 Leefgebied (gele contour) levendbarende hagedis (zie ook bijlage 1 voor groter exemplaar).

2.2 Vleermuizen

Er heeft nader onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen (zie figuur 2.2) plaatsgevonden (Tauw, 2014). Het vleermuizenonderzoek was gericht op het vaststellen van de functie van het plangebied voor de aanwezige vleermuissoorten.

De vleermuissoorten die in en nabij het plangebied zijn aangetroffen zijn gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis. Het gebied wordt alleen als vliegroute en door een relatief klein aantal vleermuizen als foerageergebied gebruikt. Verblijfplaatsen zijn er niet aangetroffen. Op basis van het uitgevoerde vleermuizenonderzoek, is geconcludeerd dat negatieve effecten op essentiële gebruiksfuncties van het leefgebied van de *watervleermuis* en *gewone dwergvleermuis* door de beoogde plannen niet zijn uitgesloten. Om negatieve effecten uit te sluiten dient in ieder geval een strook opgaande begroeiing langs het spoor (zie ook leefgebied levendbarende hagedis in figuur 2.1) behouden te blijven om in een geschikte vliegroute te blijven voorzien. Ook dient een toename van lichtsterkte (lux) door uitstraling van kunstmatige lichtbronnen op de opgaande begroeiing langs het spoor te worden voorkomen. Als deze maatregelen worden getroffen, zijn negatieve effecten uitgesloten en is er geen ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Figuur 2.2 Locatiegebruik door vleermuizen (zie ook bijlage 2 voor groter exemplaar).

2.3 Algemene broedvogels

Tijdens het uitgevoerde nader onderzoek (Tauw, 2014) zijn geen jaarrond beschermde nesten van vogels aangetroffen. Algemene broedvogels kunnen in het hele plangebied in de bomen, struiken en andere opgaande begroeiing wel tot broeden komen.

3 Effecten van de werkzaamheden

Door het verwijderen van de aanwezige vegetatie en eventuele grondwerkzaamheden kunnen exemplaren van levendbarende hagedis worden verwond en/of gedood. Tevens kunnen (nesten van) algemene broedvogels en het functioneel leefgebied van de levendbarende hagedis, gewone dwergvleermuis en watervleermuis tijdelijk (door de werkzaamheden) en permanent (door verdwijnen leefgebied) worden geschaad.

Als gevolg van de aanwezigheid van de beschermde soort levendbarende hagedis, de aanwezige vliegroutes van de gewone dwergvleermuis en watervleermuis en de mogelijke aanwezigheid van broedende vogels kunnen bij de geplande werkzaamheden de volgende overtredingen van de Flora- en faunawet plaatsvinden:

Artikel 9 – Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 11 – Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Indien de werkzaamheden conform dit werkprotocol worden uitgevoerd, worden voldoende mitigerende maatregelen getroffen om de gunstige staat van instandhouding van de beschermde soorten te garanderen en schadelijke effecten en daarmee een overtreding van de Flora- en faunawet (bovengenoemde artikelen) te beperken.

Zorgplicht

Naast de bovengenoemde artikelen is te allen tijde de zorgplicht van kracht, zoals vermeld in de Flora- en faunawet. De zorgplicht erkent de intrinsieke waarde van alle dieren en planten. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren ongeacht de beschermingsstatus. Ook in het geval dat voor beschermde soorten ontheffing of vrijstelling is verleend, is de zorgplicht van toepassing. Denk hierbij aan het niet doelbewust vernietigen van konijnenholen, maar er zover als redelijkerwijs mogelijk, om heen te werken.

4 Werkwijze en planning

Om schade aan exemplaren en het functioneel leefgebied van de in hoofdstuk 2 beschreven beschermde soorten te voorkomen, dienen mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden. In de volgende paragrafen staat per soort(groep) beschreven welke maatregelen getroffen moeten worden. Bron: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014a.

4.1 Levendbarende hagedis

Algemeen

- Een exacte planning voor de beoogde plannen is nog niet bekend. Hieronder genoemde periodes zijn afhankelijk van klimatologische en meteorologische factoren. Het exacte moment van uitvoering wordt in overleg met een deskundig ecooloog vastgesteld.
- Het is van belang dat het huidige leefgebied waar levendbarende hagedis zich voortplant niet wordt aangetast en behouden wordt (zie gele contour in figuur 2.1 en bijlage 1).
- Daarnaast verdient het de sterke aanbeveling om het huidige leefgebied (zie gele contour in figuur 2.1 en bijlage 1) te verbeteren door het plaatsen van boomstronken, stobben en/of houtstapels. Deze verbetering dient voorafgaand aan de werkzaamheden uitgevoerd te zijn.

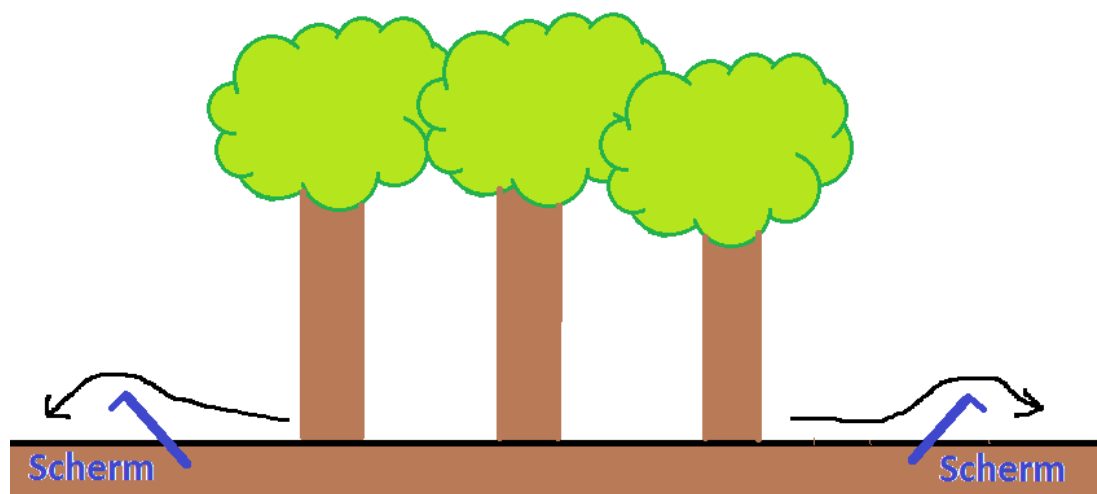
Weren van levendbarende hagedis uit gebieden waar werkzaamheden plaatsvinden

Het is van belang dat er geen exemplaren worden gedood of verwond. Daarom moet worden voorkomen dat levendbarende hagedis zich op locaties bevindt waar werkzaamheden plaatsvinden. Voorafgaand aan de werkzaamheden moeten daarom maatregelen worden getroffen.

- Ruim buiten de periode van winterrust van levendbarende hagedis (oktober tot en met half april) dient een tijdelijk (of definitief) hagediskerend-scherm* geplaatst te worden rond het plangebied. Dit scherm dient voor het grootste deel de rode contour uit figuur 2.1 te volgen, en een klein stukje de gele contour. De gele contour dient bereikbaar te blijven voor levendbarende hagedis

**Onder een hagediskerend-scherm wordt een scherm verstaan van minimaal 50 centimeter hoog en dat ten minste 10 centimeter is ingegraven. Geschikt hiervoor zijn onder andere stevig plastic of worteldoek waarbij een overstaande aanwezig rand is om beklimming te voorkomen. De functionaliteit van het scherm moet ten allen tijde gegarandeerd zijn, hiervoor is regelmatige controle van het scherm noodzakelijk.*

- Het scherm dient schuin ingegraven te worden (zie ter illustratie figuur 4.1) zodat eventueel in het plangebied aanwezige hagedissen nog wel het gebied uit, maar niet meer in kunnen.
- Nadat het scherm enkele weken (tenminste 2) functioneel is geweest, kan er vanuit gegaan worden dat er zich geen levendbarende hagedissen in het plangebied meer bevinden.
 - Ter volledigheid kan dit, in de periode half april tot oktober, nog eenmalig gecontroleerd worden door een deskundig ecooloog
 - Eventueel dan nog aanwezige hagedissen dienen weggevangen te worden en direct verplaatst naar buiten het plangebied.
- Na afronding voor voorgaande stappen, kunnen de bomen in het plangebied vervolgens gekapt worden, de vegetatie verwijderd en het gebied bouwrijp gemaakt worden.
 - Bij voorkeur wordt de vegetatie eerst gemaaid of gefreesd tot een hoogte van circa 10 tot 15 centimeter. Het deel van het plangebied waar werkzaamheden worden uitgevoerd is hiermee volledig ongeschikt gemaakt voor levendbarende hagedis.

Figuur 4.1 schematische impressie van het hagediskkerend scherm. De bomen betreft het plangebied. De zwarte pijlen geven aan de de levendbarende hagedis op deze manier nog wel uit het plangebied kan, maar er niet meer in kan terugkeren.

4.2 Watervleermuis en gewone dwergvleermuis

Het plangebied bevat vliegroutes van (beperkte aantallen van) de watervleermuis en gewone dwergvleermuis. Om negatieve effecten uit te sluiten voor deze vleermuissoorten dient in ieder geval één strook opgaande begroeiing langs het spoor behouden te blijven (of nieuw aangeplant te worden) om in een geschikte vliegroute te voorzien.

Ook dient een tijdelijke en/of blijvende toename van lichtsterkte (lux) door uitstraling van kunstmatige lichtbronnen op de opgaande begroeiing te worden voorkomen. Als deze maatregelen worden getroffen zijn negatieve effecten uitgesloten en is er geen ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Bron: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014b+c.

4.3 Algemene broedvogels

In beginsel wordt er buiten het vogelbroedseizoen (globaal van 15 maart tot en met 15 juli) gewerkt. Bij werkzaamheden tijdens het vogelbroedseizoen zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk:

- Bij (geplande) werkzaamheden tijdens de broedperiode kan men ervoor kiezen het werkgebied voorafgaand aan het broedseizoen (tijdelijk) ongeschikt te maken voor broedvogels door de vegetatie (ruigte, struiken en bomen) te verwijderen en/of zeer kort te houden. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van de vestiging, niet het bestrijden van al aanwezige (vogel)soorten.
- Er kan in het broedseizoen gewerkt worden mits door een inventarisatie door een ter zake kundige is vastgesteld dat er geen broedende vogels binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn. Gezien de aanwezige opgaande begroeiing is de kans echter zeer klein dat er niks tot broeden komt.
- Bij werkzaamheden die kunnen leiden tot verstoring van broedende vogels moet een door een ter zake kundige bepaalde verstoringssafstand in acht genomen; binnen deze straal tot de nestlocatie worden geen werkzaamheden uitgevoerd. De omvang van deze zone is afhankelijk van de soort in relatie tot de aard van de werkzaamheden. In gebruik zijnde nesten van vogels, inclusief de functionele omgeving daarvan, worden te allen tijde ongemoeid gelaten

5 Calamiteiten

Onder calamiteiten worden verstaan:

- Het onverwacht aantreffen van broedende vogels
- Het aantreffen van (andere) beschermde soorten (dan uit de vooronderzoeken is gebleken).

Indien calamiteiten zich voordoen, worden de werkzaamheden stilgelegd en wordt contact opgenomen met een deskundig ecooloog. In overleg met deze ecooloog wordt bepaald wat de vervolgstappen zijn.

In gevallen waarin er twijfel bestaat over de meest adequate uitvoering van de voorgestelde maatregelen in dit werkprotocol, wordt tijdig contact gezocht met een ter zake kundig ecoloog.

6 Parafenblad

Door het invullen van dit parafenblad onderschrijven de uitvoerende partijen dat de voorgenomen werkzaamheden plaatshebben op een ecologisch verantwoorde wijze. Door ondertekening van dit werkprotocol is conformering aan dit werkprotocol een feit.

Gemachtigde (hoofd) aannemer / werknemer

Datum	
Naam	
Bedrijfsnaam + functie	
Handtekening	

Initiatiefnemer

Datum	
Naam:	
Bedrijfsnaam / instantie	
Handtekening	

7 Melding bijzonderheden

Indien er zich tijdens de werkzaamheden bijzonderheden voordoen op ecologisch gebied dan dient altijd contact te worden opgenomen met één van de onderstaande personen.

Ecoloog

Dienstdoende ecoloog	Berto van Dam	Maikel Aragon van den Broeke
Bedrijfsnaam	Tauw	Tauw
Mailadres	berto.vandam@tauw.nl	maikel.aragonvandenbroeke@tauw.nl
Telefoonnummer	+31 30 28 24 93 5 +31 61 19 57 71 0	+31 57 06 99 55 1 +31 65 12 26 50 8

8 Bronnen

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014a

Soortenstandaard levendbarende hagedis. Versie 2.0. December 2014.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014b

Soortenstandaard Watervleermuis, versie 2.0. December 2014.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014c

Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis, versie 2.0. December 2014.

Tauw, 2014

Nader onderzoek vleermuizen, vogels en reptielen Oostvenerweg, Harselaar west Barneveld.
Rapport met kenmerk R002-1218384ERT-ibs-V02.

Internet

- Natuurwetgeving – zorgplicht
<http://www.tauw.nl/natuurwetgeving/flora-en-faunawetgeving/zorgplicht/>

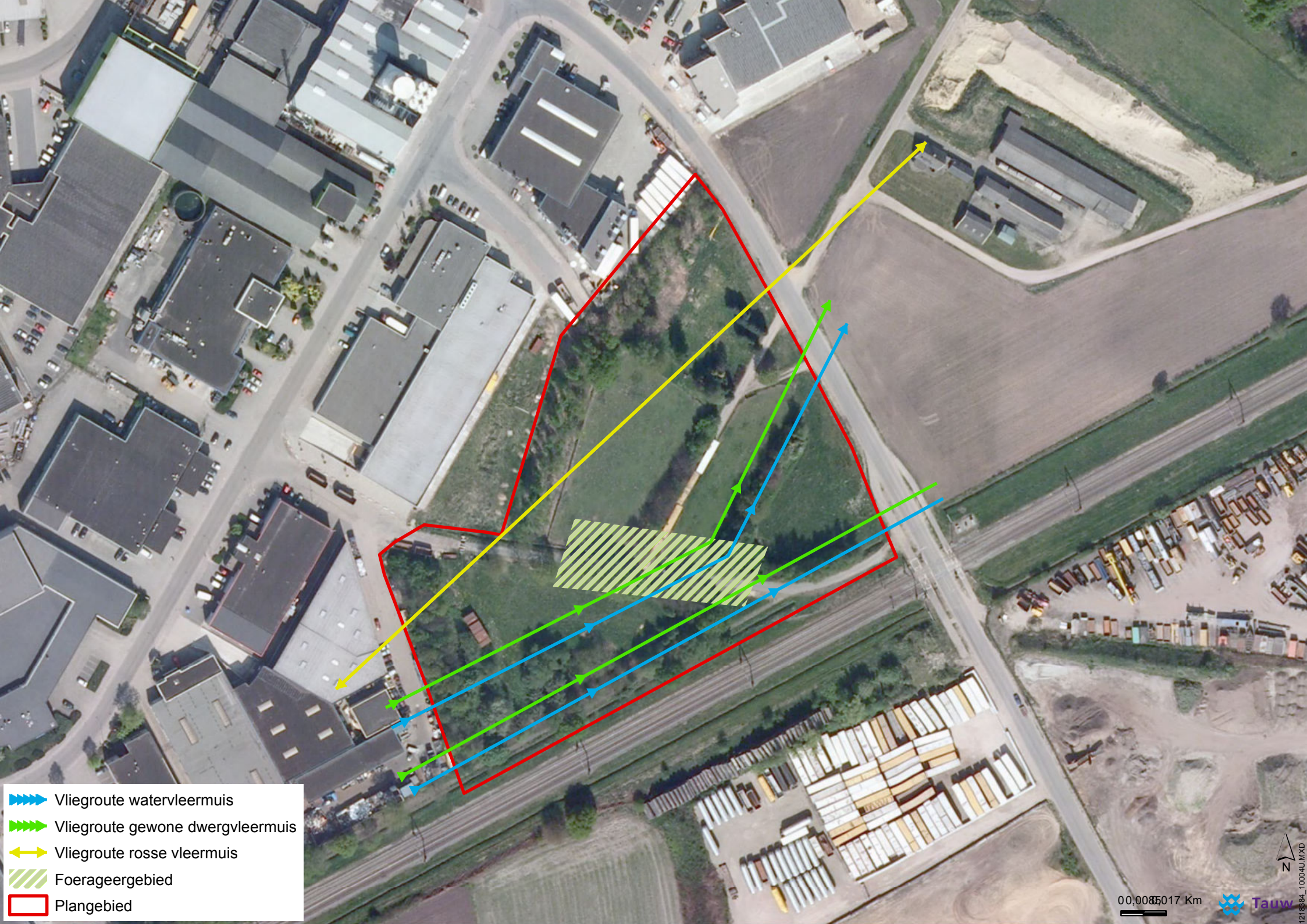
Bijlage 1: kaart leefgebied levendbarende hagedis

 Leefgebied levendbarende hagedis
 Plangebied

00,0085017 Km

Bijlage 2: kaart functies vleermuizen

- Vliegroute watervleermuis
- Vliegroute gewone dwergvleermuis
- Vliegroute rosse vleermuis
- Foerageergebied
- Plangebied

00,0085017 Km